

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРАСНОАРМІЙСЬКИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
“ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ № 421

до проведення практичних занять з дисципліни
«Аудит»
(для студентів напряму підготовки
6.030509 «Облік і аудит» заочної форми навчання)

Красноармійськ – 2016

УДК 657

Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни «Аудит» (для студентів напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит» заочної форми навчання) / Уклад. О.В.Цветнова – Красноармійськ: КП ДонНТУ, 2016. – 16 с.

Викладено організацію, завдання та послідовність проведення практичних занять. Методичні вказівки призначені для студентів напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит» заочної форми навчання.

Укладачі: Цветнова О.В., ст. викладач каф. ЕіП

Рецензент: Крачковський В.В., к.е.н., доц. каф. менеджменту

Відповідальний за випуск: Лисенко С.М.

Затверджено навчально-методичним відділом ДонНТУ,
протокол № 7 від 23.02.2016р.

Розглянуто на засіданні кафедри ЕіП,
протокол № 7 від 03.02.2016р.

КП ДонНТУ,
кафедра «Економіки і підприємництва»

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Загальні положення.....	5
2. Тематика практичних занять.....	6
3. Завдання та послідовність проведення практичних занять.....	7
4. Список рекомендованих джерел.....	14
5. Список використаних джерел.....	15

ВСТУП

Дисципліна «Аудит» належить до нормативних дисциплін циклу професійної та практичної підготовки студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит».

Покращення якості підготовки фахівців тісно пов'язане із постійним удосконаленням навчального процесу, пошуками нових шляхів підвищення ефективності навчання. Форми і методи навчання повинні активізувати пізнавальну діяльність студентів, викликати необхідність безперервно розвивати і поновлювати знання.

Основною метою викладання курсу «Аудит» є формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок для здійснення аудиторських перевірок фінансово-господарської діяльності; обґрунтування власної думки щодо достовірності фінансової звітності та фінансового стану суб'єктів господарювання.

Основними завданнями, що мають бути вирішені у процесі викладання дисципліни, є надання студентам:

- знань з теорії контролю та основ аудиту;
- теоретичних знань та практичних навичок із застосування організаційних та методичних прийомів аудиту;
- практичних навичок з оцінки фінансово-господарської діяльності та розробки стратегії розвитку підприємства;
- вміння формувати та обґрунтовувати висновки.

Предметом вивчення «Аудиту» є регулювання фінансово-господарської діяльності підприємств та оцінка її відповідності чинному законодавству та критеріям ефективності господарювання.

Вивчивши курс студент повинен знати:

- поняття аудиту, аудиторської діяльності й аудиторських послуг;
- органи управління аудиторською діяльністю та їх функції;
- права, обов'язки, спеціальні вимоги і відповідальність суб'єктів аудиторської діяльності;
- порядок сертифікації аудиторів;
- порядок надання аудиторських послуг;
- сутність, необхідність, методiku та технологію планування аудиторської діяльності;
- мету, завдання, джерела та методiku аудиту активів, пасивів, обліку та фінансової звітності;
- поняття, класифікацію, структуру та види робочих документів та аудиторських висновків;
- особливості проведення аудиту в умовах комп'ютерного середовища.

Вивчивши курс студент повинен вміти:

- вільно орієнтуватися в теоретичних та практичних проблемах аудиту;
- вміло використовувати методи і процедури аудиту для оцінки діяльності підприємства;
- прогнозувати і знаходити шляхи підвищення ефективності діяльності

підприємства;

- розробляти і приймати обґрунтовані управлінські рішення;
- формувати та обґрунтувати власну думку про стан фінансової звітності та фінансовий стан суб'єктів підприємництва.

Студент повинен стати справжнім професіоналом, для чого йому необхідно засвоїти ряд спеціальних, загальноосвітніх, гуманітарних, загальноекономічних дисциплін, які разом з циклом професійних дисциплін і циклом практичних занять формують майбутнього фахівця належного рівня. Розвиток аудиторської діяльності значною мірою залежить від практичної підготовки спеціалістів з аудиту.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Методичні вказівки щодо проведення практичних занять з дисципліни «Аудит» складені відповідно до місця та значення дисципліни за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньо-професійною програмою «бакалавр» напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит», і охоплює всі змістовні модулі, визначені анотацією для мінімальної кількості годин, передбачених стандартом.

Вивчення даної дисципліни студентами забезпечується відвідуванням лекційних, практичних занять та самостійною роботою.

Метою практичних занять з дисципліни «Аудит» є закріплення та поглиблення набутих теоретичних знань згідно з навчальною програмою.

На практичних заняттях здійснюється поточний контроль знань студентів, який полягає в проведенні попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, обговорення проблемних питань з даної теми за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання. Оцінки, отримані студентом за окремі практичні заняття, враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому (кваліфікаційному) рівні або на окремих його завершених етапах. Семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом.

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема практичних занять	Кількість годин	Форма контролю
Практичне заняття 1: Сутність і предмет аудиту 1. Призначення та необхідність виникнення аудиту. 2. Визначення аудиту. Мета аудиту. 3. Поняття аудиторської діяльності та її складові. 4. Класифікація аудиту за певними ознаками. 5. Відмінність аудиту від ревізії фінансово-господарської діяльності підприємства. 6. Основні принципи, предмет та метод аудиту.	1	Опитування, обговорення, розв'язання ситуаційних завдань
Практичне заняття 1: Регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення 1. Організація діяльності аудиторських служб. 2. Сертифікація аудиторів 3. Міжнародні стандарти аудиту та їх характеристика. 4. Права, обов'язки і відповідальність аудитора.	1	Опитування, обговорення, розв'язання ситуаційних завдань
Практичне заняття 2: Планування аудиту 1. Планування аудиту, його мета, конкретизація завдань аудиту у процесі планування. 2. Етапи планування. 3. Загальний план аудиту, його зміст. 4. Програма аудиту та її складові.	1	Опитування, обговорення, розв'язання ситуаційних завдань
Практичне заняття 2: Аудиторські докази та робочі документи аудитора 1. Аудиторські докази. 2. Класифікація доказів. 3. Основні умови збору доказів. 4. Прийоми і процедури отримання аудиторських доказів. 5. Джерела аудиторських доказів. 6. Поняття і класифікація робочих документів аудитора. 7. Методика складання робочих документів аудитора і ведення аудиторського дос'є.	1	Опитування, обговорення, розв'язання ситуаційних завдань
РАЗОМ	4	

ЗАВДАННЯ ТА ПОСЛІДОВНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1

Тема 1, 2: Сутність і предмет аудиту. Регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення (2 год.)

Мета: Закріплення на практиці знань про сутність і предмет аудиту та регулювання аудиторської діяльності.

План практичного заняття

5. Призначення та необхідність виникнення аудиту.
6. Визначення аудиту. Мета аудиту.
7. Поняття аудиторської діяльності та її складові.
8. Класифікація аудиту за певними ознаками.
9. Відмінність аудиту від ревізії фінансово-господарської діяльності підприємства.
10. Основні принципи, предмет та метод аудиту.
11. Організація діяльності аудиторських служб.
12. Сертифікація аудиторів
13. Міжнародні стандарти аудиту та їх характеристика.
14. Права, обов'язки і відповідальність аудитора.

Питання для обговорення зі студентами

1. Місце аудиту в системі економічного контролю.
2. Пояснити суть аудиту, його мету і завдання.
3. Історія становлення і розвитку аудиту в світі.
4. Дати характеристику тенденцій, які впливають на розвиток аудиту в світі.
5. Історія становлення і розвиток аудиту в Україні.
6. Пояснити відмінність конкретних завдань аудиту від загальних.
7. Обґрунтувати необхідність аудиту.
8. Характеристика основних етапів розвитку аудиту в світі.
9. Види аудиту.
10. Класифікація аудиту.
11. Предмет і об'єкти аудиту.
12. Метод аудиту.
13. Міжнародні стандарти аудиту та їх характеристика.
14. Права, обов'язки і відповідальність аудитора.
15. Організація діяльності аудиторських служб.

Ситуаційні завдання

Завдання 1.

Визначте відмінності аудиту від ревізії та оформіть їх за наведеною таблицею [2]:

Відмінності між аудитом та ревізією

Ознака	Аудит	Ревізія
1. Мета		
2. Завдання		
3. Суб'єкт		
4. Об'єкт		
5. Правове регулювання		
6. Ініціатори перевірки		
7. Час здійснення		
8. Принцип оплати праці		
9. Можливість відмови від перевірки		
10. Визначення обсягу перевірки		
11. Виправлення виявлених під час перевірки недоліків		
12. Поведінка у випадку виявлення зловживань		
13. Документальне оформлення результатів перевірки		
14. Користувачі інформації		

Завдання 2.

Оформіть таблицю і поясніть відмінності між зовнішнім (незалежним) і внутрішнім аудитом за наведеними ознаками.

Відмінності між зовнішнім та внутрішнім аудитом

Ознака	Зовнішній аудит	Внутрішній аудит
1. Постановка мети і завдання		
2. Організація роботи і обов'язки		
3. Суб'єкти		
4. Оплата праці		
5. Відповідальність		
6. Звітність		

Завдання 3.

Необхідно визначити об'єкти аудиту за кожним з наведених напрямів аудиту:

Перелік об'єктів аудиту

Напрямок аудиту	Об'єкти аудиту
Необоротних активів	
Оборотних активів	
Власного капіталу	
Довгострокових зобов'язань	
Поточних зобов'язань	

Завдання 4.

Для кожного з визначених об'єктів аудиту (завдання 3) потрібно вказати методи аудиторської перевірки:

Методи аудиту

Об'єкт аудиту	Методи аудиту

Завдання 5.

Створюється аудиторська фірма у формі ТОВ. Засновниками є: сертифіковані аудитори С.В. Прилепа, Т.М. Торопов та несертифіковані аудитори В.В. Хорошов, О.О. Грець.

Дотримуючись вимог Закону України «Про аудиторську діяльність» визначте можливу частку кожного з учасників у статутному капіталі товариства та запропонуйте можливі кандидатури на посаду директора аудиторської фірми.

Завдання 6.

Дотримуючись вимог Закону України «Про аудиторську діяльність» визначте чи можуть бути допущені до складання іспиту на отримання сертифіката аудитора такі особи:

- громадянин України, що має стаж роботи на посаді головного бухгалтера 6 років і має вищу освіту за спеціальністю «Облік і аудит»;
- громадянка Казахстану що має стаж роботи на посаді економіста-фінансиста 5 років;
- громадянка України, студентка I-го курсу освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» спеціальності «Облік і аудит», що працювала помічником бухгалтера 2 роки;
- громадянка України, що має стаж роботи на посаді головного бухгалтера 17 років і має середню економічну освіту;
- громадянин Росії, що має стаж роботи на посаді менеджера 9 років і має вищу економічну освіту.

Завдання 7.

Громадянин України Селюков О.В., який являється сертифікованим аудитором склав договір на проведення аудиту з ТОВ “Мередіан”. Проаналізуйте ситуацію з погляду документального забезпечення відповідно до чинного законодавства України.

Завдання 8.

Учасники аудиторської фірми “Аудит плюс” прийняли рішення стати одним із засновників виробничого підприємства “Гарант”, створеного у формі ТОВ. Але учасники аудиторської фірми не планують брати безпосередню участь у господарській діяльності ТОВ. Проаналізуйте ситуацію з погляду правомірності відповідно до чинного законодавства України.

Практичне заняття № 2

Тема 5, 6: Планування аудиту. Аудиторські докази та робочі документи аудитора (2 год.)

Мета: Набуття практичних навичок з планування аудиту, збирання аудиторських доказів та складання робочих документів аудитора.

План практичного заняття

1. Планування аудиту, його мета, конкретизація завдань аудиту у процесі планування.
2. Етапи планування.
3. Загальний план аудиту, його зміст.
4. Програма аудиту та її складові.
5. Аудиторські докази.
6. Класифікація доказів.
7. Основні умови збору доказів.
8. Прийоми і процедури отримання аудиторських доказів.
9. Джерела аудиторських доказів.
10. Поняття і класифікація робочих документів аудитора.
11. Методика складання робочих документів аудитора і ведення аудиторського досьє.

Питання для обговорення зі студентами

1. Суть і зміст планування аудиту.
2. Завдання процесу планування аудиту.
3. Види планування та їх характеристика.

4. Характеристика і послідовність етапів стратегічного планування аудиторської діяльності.
5. Послідовність і зміст етапів планування аудиторського процесу.
6. Суть аудиторських доказів.
7. Класифікація аудиторських доказів.
8. Джерела аудиторських доказів.
9. Вимоги до аудиторських доказів.
10. Процедури отримання аудиторських доказів.
11. Обґрунтувати необхідність складання робочих документів аудитора.
12. Вимоги до складання робочих документів аудитора.
13. Класифікація робочих документів аудитора.
14. Володіння робочими документами та їх зберігання.

Ситуаційні завдання

Завдання 1.

Аудиторська група з трьох осіб проводить перевірку фінансової звітності та обліку зобов'язань ТОВ «Корона». Термін аудиторської з 01.02.20XXр. по 19.02.20XXр. 6,7,13 та 14 лютого – вихідні дні. Склад аудиторської групи: старший аудитор Грицай В.С., аудитор Калінін Т.М., аудитор Степченко Ю.В. Скласти план та програму аудиту.

Загальний план аудиту

Заплановані види робіт	Період проведення	Виконавець	Нормативно-правова база	Примітки

Програма аудиту

Об'єкти аудиту	Аудиторські процедури	Період проведення	Обсяг вибірки	Виконавець	Робочі документи аудитора	Нормативно-правова база

Завдання 2.

Під час здійснення аудиторської перевірки господарської діяльності ТОВ «Пріора» було з'ясовано, що дане підприємство уклало договір поставки готової продукції ПП «Ритм». Поставки були виконані частково. Достовірність документів, що підтверджують здійснення умов договору, викликала у аудитора сумніви. Які процедури повинен застосувати аудитор в даному випадку для отримання аудиторських доказів. Визначте, які аудиторські докази можуть бути представлені аудитором в даній ситуації.

Завдання 3.

Визначте, які аудиторські докази повинні бути отримані для встановлення повноти, законності та достовірності наведених операцій. Завдання виконайте у формі таблиці.

Напрямок аудиту	Аудиторські докази			
	Зовнішні	Внутрішні	Візуальні	Документальні
Аудит виробничих запасів				
Аудит основних засобів				
Аудит грошових коштів				
Аудит власного капіталу				
Аудит розрахунків з покупцями та замовниками				
Аудит розрахунків з іншими дебіторами				
Аудит розрахунків з постачальниками та підрядниками				
Аудит розрахунків з іншими кредиторами				
Аудит розрахунків за податками				

Завдання 4.

При перевірці касової дисципліни ТОВ «Люкс» аудитором було встановлено наступне. Згідно з прибутковим касовим ордером № 26 від 18.03.20XX р. до каси надійшла виручка від продавця Гришиної В.Ю. у розмірі 3680 грн. Згідно з даними касової книги дана сума оприбуткована 18.03.20XX р. але перевірка звіту касира показала, що на відміну від касової книги та ПКО, в звіті касира вказана сума відсутня. Для з'ясування даної ситуації аудитор, окрім документальної перевірки, використав додаткові процедури отримання аудиторських доказів – опитування робітників. Продавець Гришина В.Ю. надала письмове пояснення, в якому не підтвердила факт внесення готівки до каси 18.03.20XX р. в сумі 3680 грн.

Які процедури повинен застосувати аудитор в даному випадку для отримання аудиторських доказів. Визначте, які аудиторські докази можуть бути представлені аудитором в даній ситуації. Сформулюйте висновки, які необхідно зробити аудитору, на підставі отриманих аудиторських доказів?

Завдання 5.

На основі даних умови завдання згрупуйте робочі документи за стадіями процесу аудиту:

- робочі документи підготовчо-узгоджувальної стадії;

- робочі документи робочо дослідницької стадії;
 - робочі документи завершально-результативної стадії.
- Результати оформіть у вигляді таблиці [2]:

Номер документа	Назва робочого документа	Стадія застосування (або використання)
1.	Договір на аудиторську перевірку	
2.	Загальний план аудиту	
3.	Робоча програма аудиторської перевірки	
4.	Документація аналізу й оцінки системи бухгалтерського обліку	
5.	Документація оцінки внутрішнього контролю	
6.	Документація оцінки аудиторського ризику	
7.	Баланс	
8.	Звіт про прибутки і збитки	
9.	Звіт про рух грошових коштів	
10.	Звіт про власний капітал	
11.	Примітки до фінансової звітності	
12.	Опис облікової політики підприємства	
13.	Акт виконання робіт	
14.	Пояснювальна записка від керівника про достовірність і повноту наданої аудитору інформації	
15.	Аудиторський висновок	
16.	Аудиторські тести	
17.	Акти звірки	
18.	Копія статуту підприємства-клієнта	
19.	Копія установчої угоди	
20.	Протокол загальних зборів акціонерів	
21.	Звіт аудитора перед замовником	
22.	Інформація про розподіл дивідендів	
23.	Інформація про використання методів оцінки запасів	
24.	Витяг із висновку внутрішнього аудиту	
25.	Інформація попереднього незалежного аудиту	

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України “Про аудиторську діяльність” від 22.04.1993 (із змінами і доповненнями) Електронний ресурс: Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/z0892-99 – Назва з екрану
2. Аудиторская деятельность в Украине. Сборник нормативних документов. – Харьков: Конус, 2001. – 192 с.
3. Аудит України: Становлення. Розвиток. Звершення / В.В. Болгов (авт.-упоряд.). — К. : ТОВ "Болгов медіа центр", 2005. — 160с.
4. Аудит. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики: Навч. посібник / Укоопспілка; Львівська комерційна академія / Сергій Павлович Лозовицький (уклад.). — Л. : Видавництво Львівської комерційної академії, 2006. — 129с.
5. Аудит: Застосування міжнародних стандартів аудиту в аудиторській практиці України: Навч. посібник / Аудиторська палата України ; Спілка аудиторів України ; Державна академія статистики, обліку та аудиту Держкомстату України / Іван Ісакович Пилипенко (заг.ред.). — К. : ТОВ "ІАМЦ АУ "СТАТУС", 2005. — 172с.
6. Білуха Микола Тимофійович, Микитенко Тетяна Владиславівна. Фінансовий контроль: теорія, ревізія, аудит: Підруч. для студ. вищ. навч. закл.. — К. : Українська академія оригінальних ідей, 2005. — 888с.
7. Бутинець Франц Францович, Малюга Наталія Михайлівна, Петренко Наталія Іванівна. Аудит: Стан і тенденції розвитку в Україні та світі / Житомирський держ. технологічний ун-т / Франц Францович Бутинець (ред.). — Житомир : ЖДТУ, 2004. — 563с. :
8. Гончарук Яків Андрійович, Рудницький Василь Степанович. Аудит: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. — 2.вид., перероб. та доп. — Л. : Оріяна-Нова, 2004. — 291с.
9. Гуцайлюк З. В., Мех Я. В., Щирба М. Т. Аудит: Теорія, методика, збірник завдань: Навч. посіб.. — Т. : Економічна думка, 2002. — 189с.
10. Давидов Григорій Миколайович. Аудит: теорія і практика. — Кіровоград : ТОВ "Імекс-ЛТД", 2006. — 323с.
11. Давидов Григорій Миколайович. Аудит: Підручник. — К. : Знання, 2004. — 512с.
12. Дерій Василь Антонович, Кізима Андрій Ярославович. Аудит: Курс лекцій. — Т. : Джура, 2002. — 86с.
13. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Основи аудиту: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти. — К.: «Каравелла»; Львів: «Новий світ-2000», 2002. — 504 с.
14. Майданевич П. Н., КаюмАбдул, Федосеев С. К., Майданевич Ю. П., Олейник О. А. Аудит: Учеб. пособие для студ. вузов / А.Ю. Рудченко (ред.). — Донецк : ООО "Юго-Восток, ЛТД", 2005. — 394с.

15. Понікаров Валерій Дмитрович, Серікова Тетяна Миколаївна. Аудит: Навч. посіб. / Харківський національний економічний ун-т. — Х. : ВД "Інжек", 2006. — 224с.
16. Рудницький Василь Степанович, Лазаришина Інна Дмитрівна, Шеремета Ганна Миколаївна, Хомедюк Віталій Олександрович. Внутрішній аудит / Український держ. ун-т водного господарства та природокористування. — Рівне : УДУВГП, 2003. — 164с.
17. . Савченко Володимир Якович, Зотов Володимир Олександрович, Кириленко Сергій Анатолійович, Петрик Олена Анатоліївна, Чумакова Ірина Юріївна. Аудит: Навч.- метод. посіб. для самост. вивчення дисципліни / Київський національний економічний ун-т — К. : КНЕУ, 2003. — 267с.
18. Усач Богдан Федорович. Аудит: Навч. посібник. — 3.вид., перероб. і доп. — К. : Знання, 2004. — 232с.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білуха М.Т. Курс аудиту: Підручник.-К. Вища школа знання, 1998.- 574с.
2. Гончарук Я.А., Рудницький В.С. Аудит: Вид. 2-ге, перероблене та доповнене. — Львів: Оріяна-Нова, 2004. — 292 с.
3. Давидов Г.М. Аудит: Навч. посіб.-2-ге вид., перероб. і доп.-К.:Т-во “Знання”, КОО, 2001.- 363с.
4. Завгородній А.Г. та ін. Аудит: теорія і практика: Навчальний посібник / Завгородній А.Г., Корягін М.В., Єлісеєв А.В., Полякова Л.М., Блотнер В.Г., Бобрович О.Б., Будзан Н.В., Литвиненко Н.О., Озеран А.В., Озеран В.О., Савка Н.М., Соловій М.М., Тимофєєва Л.Я., Чернова Н.Й.-2-ге вид. Перероб. і доп. — Львів: Видавництво Національного університету “Львівська політехніка” — 2004. — 456 с.
5. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Організація і методика аудиту: Навч. посіб. — 2-ге вид. — К.: Каравела, 2005. — 560 с.
6. Чернелевський Л.М., Беренда Н.І. Аудит. Навч. посібник — К.: Міленіум, 2002. — 466 с.

Цветнова Оксана Володимирівна

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до проведення практичних занять з дисципліни
«Аудит»
(для студентів напряму підготовки
6.030509 «Облік і аудит» заочної форми навчання)

Відповідальний за випуск:

к.е.н. , доцент С.М. Лисенко

Рецензент:

к.е.н., доцент В.В. Крачковський